

XXVII. županijsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

30. ožujka 2022.

treći (III.) razred

zaporka

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

90

Upute natjecateljima **koji ispit rješavaju na računalu u PDF obliku**

1. Ispit se rješava 90 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba pazljivo i pravopisno točno ispuniti PDF listića sa zaporkom.
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pazljivo pročitati.
5. Treba pazljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati na za to predviđena mjesta u PDF-u ispita.
7. Odgovori ne smiju biti pisani velikim tiskanim slovima.
8. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
9. Nakon završetka pisanja PDF ispita sa spremljenim odgovorima i PDF listića sa zaporkom kao priloge treba u istoj e-poruci poslati članu Povjerenstva na istu e-adresu s koje su zaprimljeni materijali.
10. Videopoziv s članom Povjerenstva koji je nadzirao rješavanje smije završiti tek nakon što je član Povjerenstva potvrdio primitak e-poruke sa ispitom i s listićem sa zaporkom.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Županijskoga povjerenstva)

2. _____
(član Županijskoga povjerenstva)

3. _____
(član Županijskoga povjerenstva)

1. Napiši pisanim slovima, prema pravopisnim pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova, izraze ispod crta otisnute velikim tiskanim slovima.

Ja sam Marko iz _____ mjesta koje se zove
(MEĐIMURSKOGA)

_____. Trenutačno živim u Zagrebu
(SVETI JURAJ NA BREGU)

i učenik sam srednje škole – _____.
(ŠKOLE PRIMIJENJENE UMJETNOSTI I DIZAJNA)

Ovoga ljeta želim upoznati i neke druge krajeve _____,
(LIJEPE NAŠE)

stoga ću dio odmora provesti planinareći. Prvo moje odredište na tome putu bit će

_____,
(NACIONALNI PARK SJEVERNI VELEBIT)

naš najmlađi _____.
(NACIONALNI PARK)

6	
---	--

2. Upiši slovo č ili ć.

Obukla je svoju novu ruži____astu haljinu i uredila frizuru u____vrš____iva____em za

kosu. Obula je moderne tenisice na ____i____ak i gotovo cvrku____u____i

otišla u šetnju.

4	
---	--

10	
----	--

3. Upiši *ije* ili *je*.

Svi su je pažljivo slušali, što znači da je zac____lo um____la un____ti zanimljivost u svoje pripov____danje.

4	
---	--

4. Odredi vrstu podcrtanim riječima.

Kad se čulo za Salkovu ljubav i za njegovo lutanje, pa da ne čini nikomu štete, pustiše ga iz pritvora i rekoše: „Neka ide u miru Božjem – ta ionako ne čini ništa zlo.”
(D. Šimunović, *Alkar*)

za – _____

lutanje – _____

neka – _____

ionako – _____

ništa – _____

5	
---	--

9	
---	--

5. Odredi rod, broj i padež podcrtanim riječima. Odgovore napiši kraticama (npr. m. r., jd., N).

Sa svojom ulogom bio je načistu, a da ne dođe nimalo u opreku s pismom što mu ga je predao Vukasović.

(V. Novak, *Posljednji Stipančići*)

	rod	broj	padež
svojom	_____	_____	_____
opreku	_____	_____	_____
mu	_____	_____	_____
ga	_____	_____	_____

4	
---	--

6. Podcrtanim glagolima iz teksta odredi glagolske oblike i pripadajuće gramatičke kategorije.

Tužni bijahu to dani po Martina, svi ga račun prevariše. Koliko je on toga smišljao bio. Radio je kao mrav, a opet ne bijaše čovjek tvrda srca; to bi svaka božja duša u selu znala.

(prema: A. Šenoa, *Prosjak Luka*)

glagol	glagolski oblik	gramatičke kategorije
bijahu		
prevariše		
je smišljao bio		
radio je		
bijaše		
bi znala		

6	
---	--

10	
----	--

7. Napiši vidske parnjake podcrtanih glagola.

Nikako se nisu mogli razumjeti, a željeli su premostiti rijeku.

razumjeti – _____

premostiti – _____

2	
---	--

8. Upiši na praznu crtu glagolski pridjev trpni glagola napisanoga u zagradama ispod crte.

Ovaj je cvijet _____ iz vrta.
(donijeti)

Ona je _____ za stranca.
(udati)

Trošak je _____ potpuno točno.
(izračunati)

3	
---	--

9. Napiši pravilan oblik riječi navedene u zagradama ispod crte.

Često smo odlazili na koncerte i nakon njih šetali _____.
(Beč)

Od velike vrućine sklonio se pod krošnju razgranatoga _____.
(drvo)

Ove nas je godine na _____ samo troje.
(solfeggio)

Na igralištu nije bilo nijednoga _____.
(dijete)

4	
---	--

9	
---	--

10. Napiši pravilan oblik imena napisanih u zagradama ispod crte.

Bili smo u gostima kod _____.
(Tea i Mario)

Čudim se da nije bilo _____.
(Mia i Mate)

4	
---	--

11. Upiši na prazne crte u rečenicama pokrate imena napisanih u zagradama ispod crte u odgovarajućemu padežu.

Gledali smo novu predstavu u _____.
(Hrvatskome narodnom kazalištu)

Moderna galerija našla se u sporu oko slike s _____.
(Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti)

Iz _____ bi mogle stići nove cijene goriva.
(Industrija nafte)

3	
---	--

7	
---	--

12. Na praznu crtu u rečenici upiši slovo A ili B s obzirom na značenje koje riječ ima u rečenici.

a) Imala je toliku tremu da su joj se i obrazi _____.

A zacrvenili / **B** zacrvenjeli

b) Likovi u modernističkim romanima često su _____ nestabilni.

A psihički / **B** psihološki

c) Budući da mu je s njima bilo ugodno, _____ na druženju.

A zahvalio je / **B** zahvalio se

d) Ljudi danas najčešće komuniciraju _____ poštom.

A elektronskom / **B** elektroničkom

e) Toliko sam umoran da svake večeri _____ sve ranije.

A zaspem / **B** zaspim

5	
---	--

13. Odredi je li podcrtani pridjev u sintagmi opisni ili odnosni.

Danas sam u kinu gledao potresan film. Kad sam izišao, sve je bilo mokro, pa sam morao obući kišnu kabanicu.

potresan film – _____

kišna kabanica – _____

2	
---	--

7	
---	--

14. Napiši na prazne crte u rečenicama komparativ pridjeva navedenoga u zagradama ispod crte.

On je _____ od starijega brata.

(visok)

Novi je čarobnjak _____ od svojega prethodnika.

(zao)

2	
---	--

15. Uz svaku rečenicu upiši odgovarajuće pitanje: *Gdje?, Kamo?, Kuda?*

(Jedno je pitanje višak.)

Krenuo sam na koncert. _____ ?

Ići ću Teslinom ulicom. _____ ?

2	
---	--

16. Napiši na praznu crtu u rečenici brojevni prilog tvorbeno povezan s brojem napisanim u zagradama ispod crte.

Na predavanju je bilo _____ slušatelja.

(20)

1	
---	--

5	
---	--

17. Ispiši iz rečenice tri primjera koja su rezultat upravljanja.

Nakon poduzetoga čekanja konačno smo uspjeli kupiti karte za klavirski koncert.

3	
---	--

18. Odredi, a zatim razvrstaj tražene članove rečeničnoga ustrojstva.

Taj roman započinje genealogijom likova. Ne znam je li dobar, no svejedno ga mislim pročitati.

izravni objekt: _____

neizravni objekt: _____

pridjevni (sročni) atribut: _____

imenički (nesročni) atribut: _____

4	
---	--

19. Odredi vrstu zavisnosloženim priložnim rečenicama.

Dugo sam se pripremao za ispit kako bih ga što bolje napisao.

Da sam tako sustavno učio, bio bih uspješan.

2	
---	--

9	
---	--

20. Odredi i razvrstaj tri priložne oznake iz zadanih rečenica.

Vraćajući se kasno sinoć kući, nisam mogao odoljeti da ne posjetim dragoga prijatelja koji živi nedaleko od mog radnog mjesta. Prisjetili smo se dobrih starih vremena i lijepo se zabavili.

PO mjesta – _____

PO vremena – _____

PO načina – _____

3	
---	--

21. Napiši morfemsku i tvorbenu analizu podcrtane riječi koristeći se spojnicama.

Slušateljstvo je bilo zadovoljno održanim predavanjem.

a) morfemska analiza _____

b) tvorbena analiza _____

2	
---	--

22. Napiši na prazne crte dva alomorfa korijenskoga morfema podcrtane riječi u rečenici. Upotrijebi spojnice.

Naglo je izašao ne rekavši nikome ni riječi.

alomorfi: _____, _____

2	
---	--

7	
---	--

23. Ispiši iz rečenice dvije riječi koje su u tvorbenoj vezi i odredi koja je od njih netvorbena, a koja tvorbena.

Dobrovoljni davatelji krvi ne smiju biti slabokrvni.

netvorbena riječ: _____

tvorbena riječ: _____

2	
---	--

24. Odredi tvorbene načine kojima su tvorene podcrtane riječi.

Kaže se da je **nogomet** najvažnija sporedna stvar na svijetu.

nogomet _____

Svaki kraj uz more naziva se **primorje**.

primorje _____

Pojavio se novi **potpredsjednički** kandidat.

potpredsjednički _____

Bilo bi dobro obustaviti **kitolov**.

kitolov _____

4	
---	--

6	
---	--

25. Napiši po jedan primjer riječi koja nastaje izvođenjem odnosno slaganjem od riječi podcrtane u rečenici.

Poznati slikar pozvao nas je na otvorenje svoje nove izložbe.

izvođenje: _____

slaganje: _____

2	
---	--

26. Odredi u tekstu konektor i modifikator te ih napiši na prazne crte.

Na put smo planirali krenuti što ranije. Nažalost, neki su, kao i obično, kasnili. Unatoč tomu na odredište smo stigli na vrijeme.

konektor – _____

modifikator – _____

2	
---	--

27. Napiši na praznu crtu standardnojezičnu riječ koja ima značenje kao i podcrtani dijalektizmi.

Stipe ide na marendu, Jozo na jauznu, a Štef na gablec.

Svi oni odlaze na _____.

1	
---	--

5	
---	--

Pozorno pročitaj tekst. Precizno odgovori na pitanja služeći se podacima iz teksta.

a)

Premda postoje različite verzije njezina dolaska u *Obzor*, najvjerojatnije se za Zagorku nakon objavljena članka odmah založio sam biskup Strossmayer, koji je, čim je doznao da je ona anonimni autor *Egy perza*, inzistirao da se ta žena zaposli u novinama. No dok ju je tadašnji glavni urednik Josip Pasarić donekle simpatizirao kao i budući urednik Milivoj Dežman Ivanov, autoritarni Šime Mazzura, vlasnik Dioničke tiskare, u kojoj su se tiskale novine, nije ju mogao podnijeti te ju je pred svima vrijeđao i zvao „kravaricom”. Zagorka je ipak postala namještenica *Obzora* s mjesečnom naknadom od 60 kruna, dok su njezini kolege primali trostruko više. Smjestili su je u posebnu sobicu kako je nitko od posjetitelja ne bi mogao vidjeti. Gotovo svaki Zagorkin tekst bio je politička senzacija. Kao prva hrvatska novinarka i prva novinarka u srednjoj Europi napisala je nekoliko tisuća tekstova pod pseudonimima, a imala ih je čak 26. Unatoč tomu, ona u *Obzoru* nije imala mira, priznanja, a ni ugled. Za Milivoja Dežmana, vjerojatno najznamenitijega urednika *Obzora*, Zagorka je imala talenta, ali je unatoč tomu morala sjediti sama u sobici i od 1910. pisati feljtonske romane, i to besplatno. Nakon dvadeset i dvije godine sama je dala otkaz zato što joj nisu htjeli izjednačiti plaću s plaćom muških kolega. U obljetničkoj monografiji *Obzora* nisu je ni spomenuli premda je objavila milijune redaka.

(prema: Milana Vuković Runjić, *Proklete Hrvatice*)

28. Koja je uloga Marije Jurić Zagorke u svijetu novinarstva?

1	
---	--

29. Kako su Zagorkini tekstovi djelovali u javnosti?

1	
---	--

30. Zašto je Zagorka pisala pod pseudonimima?

1	
---	--

3	
---	--

31. Koliko je iznosila mjesečna plaća Zagorkinih kolega?

1	
---	--

32. Kakav je stav autorice teksta prema Zagorkinu položaju?

1	
---	--

Pozorno pročitaj sljedeća dva ulomka koji su dio istoga teksta kojemu pripada i polazni tekst na temelju kojega su oblikovani prethodni zadatci (26. – 30.).

b)

Ni u novoj državi Zagorki nije bilo mnogo bolje. Opet su je prešućivali, izbjegavali, opet je nailazila na zatvorena vrata. Njezini romani kao da nisu postojali, njezine novinarske radove kao da nisu objavljivale najuglednije novine. Nakon 60 godina mukotrpno građene karijere njoj je uskraćeno pravo na pisanje. Posljednje godine provodi u stanu na Dolcu, sama i nesretna.

(prema: Milana Vuković Runjić, *Proklete Hrvaticе*)

c)

Marija Jurić, koja će, kad započne spisateljsku karijeru, imenu i prezimenu dodati još i Zagorka, rođena je u selu Negovec kraj Vrbovca. Otac joj je bio Ivan Jurić, upravitelj imanja baruna Geze Raucha, dobrostojeći čovjek koji je za svoju obitelj kupio imanje Golubovec. Zagorka školovanje započinje u dvorcu baruna Raucha s plemićkom djecom i odlična je učenica. Uređuje krapinski đlački list *Zagorsko proljeće* pod pseudonimom M. Jurica Zagorski.

(prema: Milana Vuković Runjić, *Proklete Hrvaticе*)

33. Na temelju sadržaja svih triju tekstova odredi sadržajnu strukturu cjelovita teksta tako da svakomu njegovu dijelu pridružiš slovo (a, b ili c) kojim je označen ulomak.

uvod – _____ središnji dio – _____ zaključak – _____

1	
---	--

3	
---	--